

АРХЕОЛОГІЧНІ ВІДКРИТТЯ

УДК 904(477.83)(062)

КОРОТКІ ПІДСУМКИ РОБІТ ПЛІСНЕСЬКОЇ АРХЕОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ У 2013 р.

М. А. Филипчук*, **Б. І. Завітій***, **А. М. Филипчук***,
Б. М. Гринюка**, **Г. В. Соловій*****

**Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000,
e-mail: archeofilip@ukr.net, zawitij@ukr.net*

***Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027, e-mail: hrynjuka@ukr.net*

****Інститут Народознавства Національної академії наук України
пр. Свободи, 15, Львів, 79000*

Згідно з програмою вивчення та збереження Пліснеського археологічного комплексу впродовж липня–серпня 2013 р. на його території проведено польові пошукові роботи. Основна увага цього сезону була прикута до подальшого планомірного вивчення культового центру в урочищі Оленин Парк, лінії захисту нижче вказаного урочища, а також монастирських будівель пізнього середньовіччя/нового часу у північно-західній частині городища.

Розкоп I було закладено на території сучасного Підгорецького монастиря Чину Святого Василя Великого, що знаходиться в межах археологічного комплексу. Досліджувана ділянка локалізувалася у своєрідному трикутнику між сучасними будівлями реколекцій, трапезною та монашими келіями. Вдалося відкрити площу 128 м², де було виявлено рештки трьох асинхронних кам'яних монастирських будівель XVII ст., першої половини XVIII ст., середини XIX ст., численний рухомий матеріал цього часу (в т.ч. кераміку, кахлі, монети Австрійської та медальйон(?) Російської імперії).

Дослідження культового центру проводилося у східній та західній частині урочища Оленин Парк. У східній частині поганського святилища закладено розкоп II (площа 44 м²). Як з'ясувалося у процесі досліджень, на відкритій площі протягом давньоруського часу тут функціонували два наземні житла XII–XIII ст., а також кам'яна вимостка. Слов'янський час репрезентовано лише кам'яною кладкою. Численними виявилися знахідки кераміки; траплялися рештки скляних давньоруських браслетів і медальйон цього часу у вигляді лілії.

Траншею I, площею 32 м², розбито у західній частині культового центру, ближче до розкопу II 2012 р. Зафіксовано низку деструкцій культового та оборонного призначення. Мова, зокрема, йде про дві різночасові захисні споруди X ст., кінця XIII ст., а також про три культові будівлі VIII – кінця X ст.

Для з'ясування призначення й часу функціонування лінії захисту, що зна-

ходиться нижче (на південь по крутому схилу) урочища Оленин Парк, закладено траншею П. Відкривши невеличку площу (8 м²) пощастило локалізувати синхронний культовий комплекс X ст., що складався із земляного насипу, рову з внутрішньої, у бік урочища, сторони, який був вимощений камінням середніх розмірів. Цікавим видається той факт, що більшість таких каменів виявилися обробленими. Можливо, вони раніше входили до складу конструкцій різного призначення, що функціонували вище на площадці урочища Оленин Парк.

Розкоп III, площею 48 м², було розбито на ділянці між п'ятою та шостою лініями захисту верхнього плато городища, поруч з розкопом I 2011 р. Вдалося відкрити численні рештки об'єктів слов'яно-руського часу різного призначення. Найбільш вагомим результатом, мабуть, була локалізація чергового християнського могильника XII–XIII ст., що на досліджуваній площі представлений рештками шести інгумаційних поховань цього часу. Окрім них також зафіксовано деструкції двох наземних будівель XII – середини XIII ст., а також двох заглиблених споруд X ст. і XI ст. відповідно.

Після закінчення польових досліджень на місці всіх розкопів проведено рекультиваційні роботи.